

Доклад за Индекса на гражданското участие в София – 2017 г.

Обща оценка на гражданското участие в община София: 3.93			
ОБЛАСТ 1: СРЕДА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ: Оценка 4.17			
ИНДИКАТОР: 1.1. Законодателна среда Оценка: 4.00	Изводи	Примери	Препоръки
<p><u>Индикаторът оценява следното:</u></p> <p>1. Съществува ли в общината наредба за провеждане на обществени обсъждания, по силата на който проектите на нормативни актове, приемани от общинския съвет, подлежат на обществена консултация?</p> <p>2. Задължен ли е общинският съвет да публикува годишната си програма за работа, както и график на заседанията с разглеждан дневен ред на достъпно за гражданите място – интернет страница, в сградата на общината и т.н.?</p> <p>3. Публикува ли ОбС протоколи от заседанията си на достъпно за гражданите място?</p> <p>4. Предложенията за решения на общинския съвет съпътстват ли се от обяснение дали е проведена обществена консултация и какъв е резултатът от нея?</p>	<p>През 2017 година са приети две наредби за провеждане на обществени обсъждания в Столична община. Наредбите са резултат от дълъг процес на консултации с НПО, но с определени пропуски.</p> <p>Процесът на създаване на наредбите все още се оценява като хаотичен и недостатъчно структуриран.</p> <p>Предстои да се проследи как се прилагат Наредбите и какви въпроси ще възникнат.</p>	<p>Приемането на двете наредби е в резултат от активно включване на граждански организации. Българският център за нестопанско право участва с експертиза в разработването на Наредбата за обществени консултации.</p> <p>Прилагането на новата наредба за провеждане на обществени консултации се оценява високо при обсъждане и приемане на Наредбата за обществен ред и сигурност. Всички мнения и възражения са публикувани; протоколите от първото обсъждане са публикувани; медиите публикуват информация по темата; активни граждани и организации са включени в работната група.</p>	<p>- Необходимо е да има по-добър и структуриран консултативен процес;</p> <p>- Обучение на заинтересованите страни по принципите, подходите и правилата за провеждане на обществени консултации;</p> <p>- Необходимо е въвеждането на възможност за електронно и онлайн обсъждане за комисиите по примера на strategy.bg.</p>

		<p>В Наредба за устройство на територията и НАГ (Направление архитектура и градоустройство) – на тяхната страница обществените консултации са изведени в отделен раздел/параграф и са публикувани хора и организации, които могат да се регистрират и да получават информация по темата градоустройство по имейли.</p>	
	<p>Достъпът до заседанията на СОС е ограничен. Все още липсва достатъчно информация за датите на провеждане на заседанията на СОС и на постоянните комисии. Не се публикуват предварително доклади и дневен ред. Не се публикуват протоколи от взетите решения.</p>	<p>Макар заседанията на СОС да се предават онлайн, не се отчита активно включване с въпроси. По-голям интерес има към заседанията на постоянните комисии. Включват се активно граждани, но често те са малко на брой и постоянно присъствие – от една страна заради сериозния ангажимент, който изисква едно подобно участие като експертност и постоянство; от друга – са нужни по-целенасочени усилия и подходи за включване на различните мнения.</p>	<p>- Необходими са повече усилия за информиране на гражданите и задължение за публикуване на дневен ред на ОбС, дати на заседанията, доклади по дневния ред, протоколи от заседания; - Необходима е по-голяма прозрачност и споделяне на информация относно провеждането на заседанията на ОбС и на постоянните комисии, история (стенографски и аудио протоколи) доклади.</p>
	<p>Липсва обратна връзка по предложенията на гражданите. Необходими са усилия относно качеството на предварителна оценка на въздействието на различните</p>		<p>- Повече усилия за предоставяне на обратна връзка</p>

	актове. Оценката на ефективността на прилагане и изпълнение различните нормативни документи засега остават формални.		
ИНДИКАТОР: 1.2 Институционална среда Оценка: 4.33	Изводи	Примери	Препоръки
<p><i>Индикаторът оценява следното:</i></p> <p>1.Има ли активни организации в общината/областта? С какво се занимават? В каква сфера? Има ли регистър на НПО в общината?</p> <p>2.Има ли фонд/възможности за подкрепа на граждански инициативи</p> <p>3.Местните НПО инициират ли подписки, консултации и обсъждания на местните политики и проекти на нормативни актове?</p> <p>4.Как си взаимодействат активните граждани и организации с общината? Институциите създали ли са необходимите улеснения като: възможност за онлайн консултации, обществени обсъждания, отговорни лица за комуникация между институцията и гражданите? Предвидили ли са бюджет за това?</p> <p>5.Местната власт задава ли предварително формулирани въпроси, предоставя ли достатъчен срок за представяне на становища и коментари по проекта на акт, който се обсъжда и дава ли обратна връзка за получените становища, кои от тях са възприети, кои</p>	<p>Има много активни организации в общината – в най-различни сфери.</p> <p>Граждански организации и активни граждани се включват в работата на постоянните комисии и работните групи.</p> <p>Работата на различните работни групи и постоянни комисии към СОС, обаче все още остава недостатъчно непрозрачна.</p>	<p>Специализирани НПО в дадени сектори: За Земята – екология, Спаси София – градоустройство и градски транспорт, ГТИ – градски транспорт, Велоеволюция – велосипеден транспорт</p> <p>Работната група към Дирекция образование – с участието на директори на детските заведения и 2 НПО – СНБМ и Асоциация „Родители“.</p> <p>Функционира от доста година и предложенията минават през обсъждания в тази група.</p> <p>Процес „Визия за развитие на София и крайградските територии“ – инициран от активни граждани, НПО и инициативен комитет, припознат от СО и новия главен арх. Здравков.</p> <p>Към Направление „Архитектура и</p>	<p>Да има ясни канали за информация и възможност за мейлинг лист към различните работни групи и постоянни комисии за заинтересовани страни.</p>

<p>не са приети и с какви мотиви? 6.Има ли община обществени съвети, които участват при изработването на политики и нормативни актове на местно ниво? 7.Съществува ли обществен посредник; ако да, подпомага ли усилията на гражданите да участват във вземането на решения? 8.Има ли местни медии, които отразяват инициативите на местно ниво на граждани и НПО за разрешаване на местни проблеми?</p>		<p>градоустройство“ има включени различни граждански организации.</p>	
	<p>Все още се среща неразбиране на формите и подходите към структурирано гражданско участие и предоставяне на качествена информация и обратна връзка относно предложения на граждани и участие.</p> <p>Все пак, има много добри примери за активно взаимодействие и сътрудничество между администрация и гражданско общество.</p>	<p>Стратегия за достъпна среда – добър пример за включване на активни НПО. Изискана е информация от Районните кметове, както и становища от организации, които са заинтересовани. Приета от ОбС. Изпраща се и обратна връзка и информация за процеса периодично.</p> <p>Споразумение за сътрудничество между граждански организации и Столична община в сферата на социалните услуги.</p>	<p>-Подобряване на диалога с гражданските организации; -Повишаване на доверието на гражданите в дейността на общината; -Целенасочена работа по отношение на култура на участие в двете страни в диалога; -Използване на непосредствената връзка местна власт – граждани в кметства и райони за подобряване на процеса на вземане на решения .</p>
	<p>Създадена е нова интернет страница на СО и СОС от април 2017. Заседанията на СОС се предават онлайн, но липсва запис за последващо гледане.</p> <p>Създаден е и обновен контактния център към Столична община за подаване на сигнали, но все още са налични забележки към работата и ефективността му.</p>		<p>-Оптимизиране на публикуваната информация от страна на СО към гражданите.</p>

	<p>Налични са обществени съвети към различни райони на Столична община. Все още липсва достатъчно информация за съществуването, работата и резултатите от обществените съвети към различни райони.</p>	<p>По програма „Европа“ се създава обществен съвет към район Средец. На балансиран принцип участват граждански организации, граждани бизнес от района. Конституиран е, действа, налице е и активно съдействие от страна на кмета. Идеята е да е независим. Има статут, правилник, сайт, решения.</p> <p>Обществен съвет към район Триадица. Кметът инициира всеки четвъртък с отделен район да организира среща, дава отчет, търси обратна връзка, какво е необходимо за вземане на дадени решения. Изнесени приемни по райони. Обществени съвети, работни групи, срещи в квартала - район Витоша, район Нови искър.</p>	<p>Необходими са усилия за подобряване на работата и ефективността на районните обществени съвети</p>
	<p>Община София е общината с най-много и най-добре структурирани и функциониращи фондове за подкрепа на НПО</p>	<p>Финансовата подкрепа за граждански организации от страна на Столична община: програма „Европа“, програма „Култура“, физическо възпитание и спорта, Фонд към Асоциация за развитие на София.</p>	<p>Успешни практики и примери от реализирани проекти по програма Европа да се институционализират като научени уроци и да се припознават от Столична община.</p>
	<p>Общественият посредник на СО има изнесени приемни по въпроси на граждани и примери за проактивни позиции.</p>		

ОБЛАСТ 2: ПРАКТИКИ/ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ

Оценка: 3.88

<p>ИНДИКАТОР: 2.1. Инициативи за гражданско участие Оценка: 3.83</p>	<p align="center">Изводи</p>	<p align="center">Примери</p>	<p align="center">Препоръки</p>
<p>1.Използват ли се различни форми на гражданско участие, напр. местни референдуми, местни граждански инициативи, общо събрание на населението/петициидр.? Гражданите, НПО или институциите ги инициират? 2.Примери за кампании/инициативи на активни граждани и НПО в общината може да посочите, които са били успешни? 3.Възползват ли се гражданите от правото си да подават заявления за търсене на информация от различни институции (на местно ниво) и как институциите изпълняват задълженията си по ЗДОИ? 4.Участват ли гражданите и НПО в публични обсъждания за консултиране на проектите на наредби, стратегии и планове в общината? Търсят ли предварително информация и материали? 5.Успяват ли да изработят становища и предложения относно акта, който се консултира в определения срок?</p>	<p>Въпреки че се отбелязва ръст на активността сред гражданите на столицата, все още не много граждани се наемат да участват. От една страна това е свързано с мотивацията и възможностите за постигане на резултат; от друга – с административната тежест и изисквания от гражданите при участие.</p>	<p>Законът за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление дава възможности, но са необходими промени за намаляване на административната тежест.</p> <p>Местен референдум за презастрояване на Младост, който е спрял от СОС.</p> <p>Организираните групи във фейсбук от граждани на даден квартал, обединени от проблемите там. Те започват да оказват натиск над местните районни власти, както и над Столична община за бързо и адекватно справяне с проблемите на района.</p>	<p>Намаляване на административната тежест в ЗПУГДВМС</p> <p>Да се полагат усилия за включване на всички групи граждани в процесите на вземане на решения</p> <p>По-активна роля на администрацията в търсенето на подход за включване на палитрата от мнения</p>
	<p>Има добри практики на взаимодействие с гражданите и НПО по различни теми, но все още</p>	<p>Национален алианс „Усмихни се с мен“ – относно избор на наемател за училищните</p>	<p>Гражданско образование Механизъм за</p>

<p>6.Използват ли се активно социалните медии за изразяване на гражданска позиция, за консолидиране на мнение, за застъпническа кампания?</p>	<p>стихийността води до прибързани резултати. Гражданите често се чувстват демотивирани и некомпетентни да участват и се налага да се образуват в процеса. Участието изисква ресурси и време, които не винаги са налични. Има масовост, но рядко последователност.</p>	<p>столове. Процесът е инициран от Дирекция Образование, което води до промяна в Наредбата.</p>	<p>идентифициране на нуждите на гражданите</p> <p>Необходимо е да се работи за дружелюбна среда за участие и включване.</p>
	<p>Не всички форми и възможности за участие се използват адекватно и ефективно. Администрацията натоварва гражданското участие с прекалени очаквания, без да осигури равнопоставеност и дружелюбна среда.</p>		
	<p>Медиите имат важна роля при информирането на гражданите и са необходими повече усилия за комуникация.</p>	<p>БНТ 2 отразява инициативи в София; Дневник има специална рубрика за столицата.</p>	<p>По-активна роля от страна на НПО, за популяризиране на техните инициативи</p>
<p>ИНДИКАТОР: 2.2. Активни граждани Оценка: 3.92</p>	<p>Изводи</p>	<p>Примери</p>	<p>Препоръки</p>
<p>1.Доколко гражданите следят обществено-политическия живот? Запознати ли са с решенията, които се обсъждат/ приемат от местната власт? 2.Участват ли гражданите в доброволчески инициативи, даряват за каузи, членуват в организации, организират различни инициативи –</p>	<p>Личният интерес се оказва основен мотивационен фактор при участието. Стимулът за участие е най-голям, когато гражданите са засегнати пряко от даден проблем, а също и когато им се покаже най-опростено защо проблемът е важен и трябва да се ангажират с разрешаването му.</p>	<p>Приемане на Наредбата за прием в първи клас.</p> <p>Група Чист въздух Инициативен комитет – Манастирски ливади – Изток.</p>	<p>Подобряване на комуникацията с гражданите и обратна връзка по техните сигнали</p> <p>Използване на гражданската енергия за разрешаване на проблемите на столицата.</p>

<p>подкрепа на различни групи, подобряване на средата, подпомагане на местни училища и др. ?</p> <p>3.Доколко хората са готови да се включат в граждански инициативи и действия?</p> <p>4.Участват ли гражданите в инициативи в Интернет и социалните мрежи, като онлайн петиции и други, по общественно-значими въпроси от местно ниво (напр., да се изгради пешеходна пътека, да се изгради или премахне паметник на културата, да се спаси градинка или тревна площ, да се промени име на улица/ населено място)?</p>	<p>Има положително развитие в активността на гражданите. Все повече млади хора се интересуват от обществените проблеми на столицата.</p> <p>Теми, които са във фокуса на общественото внимание – градска среда, устройство на територията, качество на въздуха, образование, състояние на детски площадки, транспорт, ремонти и околна среда.</p>		<p>По-задълбочени и дългосрочни дискусии по темите от обществен интерес за достигане до най-доброто решение.</p>
	<p>Интересът на гражданите на София е сериозен, но участието най-общо може да се окачестви като спорадично. Онлайн участието е по-високо от реалното, но пък онлайн реакциите се оказват понякога достатъчни за реакция от общината.</p>	<p>Броят на онлайн-сигналите е нарастнал с 10 хил. за две години – след създаването на Контсктия център към СО.</p> <p>Съществуват Фейсбук групи по различни теми и в различни столични квартали</p> <p>Използване на социалните мрежи като канал за гражданска енергия, обмен и споделяне на мнения, подаване на сигнали, обсъждане на неправилни общински политики.</p>	<p>Структурирана комуникация с групите в социалните мрежи и създаване на механизъм за отговор.</p> <p>Да не се реагира стихийно от страха на общината при наличие на някаква реакция по дадена тема. Стихийното действие обикновено не води до добри резултати.</p>
	<p>Доброволчеството и дарителството също бележат възход – на местно ниво има инициативи от граждани и бизнес, които подкрепят местното развитие.</p>	<p>Осиновяване на маршрути в парк Витоша. Доброволци за инициативата София – европейска столица на спорта 2018.</p> <p>Доброволци за осиновяване на</p>	<p>Необходимо е да се положат по-сериозни усилия за споделяне на добри практики и постижения.</p>

		<p>датчици за качество на въздуха и за събиране на данни.</p> <p>Има и един вид различни форми на доброволчество, които заместват местната власт - като самостоятелно асфалтиране на улици, отсичане на дървета и т.н. Обикновено гражданите го правят сами, след като общината не е реагирала. Подобни форми показват активност, но и не са непременно примери за добра комуникация с гражданите, както и за добра практика от страна на гражданите.</p>	
--	--	--	--

ОБЛАСТ 3: ЕФЕКТ ОТ ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ

Оценка: 3.79

ИНДИКАТОР 3.1. Резултат от гражданските инициативи Оценка: 3.75	Изводи	Примери	Препоръки
<p>1.Постигат ли се и в каква степен целите на инициативите на гражданите/ консултациите с тях?</p> <p>2.Има ли реален резултат от поставените от гражданите искания/ предложения/ становища –какви стъпки са предприети, за да се продължи започнатото чрез гражданската активност? Кой работи по следващите стъпки и как са включени гражданите?</p> <p>3.В кои сфери е най-ефективно гражданското участие в общината? Кои форми на гражданско участие са най-ефективни?</p> <p>4.В коя сфера и кои форми на гражданското участие са най-малко ефективни?</p>	<p>Липсва чуваемост от страна на администрацията и това демотивира гражданите и техните усилия.</p> <p>Гражданите се организират, но често диалогът е безрезултатен. Хората са твърде обезверени и искат мерки незабавно. Затова често сигналите до медиите се оказват по-ефективни.</p> <p>Липсата на обратна връзка, цената на усилията за постигане на дадена цел и отделеното време често са непропорционални на резултата и това демотивира гражданите.</p>	<p>Множество излъчвания по телевизиите, свързани с проблеми на гражданите, които са се оказали нерешени</p>	<p>Повече чуваемост от страна на администрацията. Вземане предвид на мненията и идеите на гражданите и задължително предоставяне на обратна връзка.</p> <p>Необходимост от структурирано и дългосрочно обсъждане при вземане на решения.</p>
	<p>Все пак има добри примери за граждански инициативи, при които гражданите не се отказват. Темите, по които гражданите са активни са градска среда – улици, въздух, екология, транспорт, образование, социални услуги, велосипедна мрежа, инфраструктура, транспорт.</p> <p>Най-ефективните форми на</p>	<p>Пример – „Майки за безопасни детски площадки“ – от Триадица и стъпка по стъпа събират информация и подават за състоянието на детски площадки; с инициативност и упоритост в момента действия към Софтпроект дежурна карта на детските площадки с данни от НАГ, координати в районите</p>	

	<p>гражданско участие са – упражняването на граждански контрол, подаването на сигнали, участие в срещи и изразяване на позиция. Но все още най-активно се реагира при скандал, вместо в резултат от дългосрочен процес.</p>	<p>и тяхното състояние.</p> <p>„Визия за развитие на София“ и крайградските територии, която се разработва подкрепа на широк кръг заинтересовани страни е пример за участие.</p> <p>Споразумение за сътрудничество между граждански организации и общината в сферата на социалните услуги – иницирано от граждански организации.</p> <p>Гражданите.бг, Спаси София, Нощен транспорт за София - пример за инициативни групи, граждански сдружения, които са фокусирани върху развитието и подобряването на начина на живот в София.</p>	
<p>ИНДИКАТОР: 3.2. Промяна в средата Оценка 3.83</p>	<p>Изводи</p>	<p>Примери</p>	<p>Препоръки</p>
<p>1.Постига ли се промяна в нормативната рамка/ в политиките - как се е променил политическият, икономически и социален контекст в общината в резултат на гражданските инициативи? 2.Промяна в гражданската активност – наблюдава ли се повишена активност,</p>	<p>Промяна се постига трудно, с цената на много усилия. Промените са следствие от упоритост и усилия от страна на доброволци. Промяната се случва, но се действа често хаотично, без структуриран план и без следване на предварително очертана визия.</p>	<p>Кампания за спасяване на трамвай 6 до Лозенец, който общината предвиждаше да закрие. След подписка и протест с подкрепа на 4000 граждани от квартала линията ще се върне след ремонтните дейности по третата линия на</p>	<p>Промяната е двустранен процес – и от страна на администрацията, и на гражданите.</p> <p>Необходимо е целенасочено да се гради култура на участието и всички</p>

<p>капацитет на организациите и ефективност на инициативите? 3.Наблюдава ли се повече организираност на гражданите – в групи, организации, мрежи, коалиции? 4.Наблюдава ли се промяна в отношението на медиите към гражданската активност?</p>	<p>Нужни са изключително голямо търпение, ”железни нерви” и задълбочени познания по работата на общинските институции и отдели за постигане на резултат.</p> <p>Активната роля на лидера във фигурата на районен кмет или на по-високо място в Столична община често се явява решаваща за постигане на промяна.</p> <p>Същностният резултат не винаги се забелязва. Хората нямат усещане, че тяхното мнение се оценява. Участието все още възприема като протоколно. И все пак – промяна се случва и трябва да се направи така, че хората да я забелязват. Това би направило и гражданите по-активни</p>	<p>метрото.</p> <p>Приемането на двете Наредби за обществени консултации.</p>	<p>постигнати резултати от граждани/ администрация да се споделят. Гражданското образование е ключово, когато се мисли за устойчива промяна.</p>
--	--	---	---